

Warszawa, dnia 9 grudnia 2019 r.

Uwagi w ramach konsultacji społecznych do projektu ustawy
o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk nr 12)

do Pana Senatora Marka Borowskiego

Szanowny Panie Senatorze wielce krzywdzące jest nie objęcie projektowanej ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (druk nr 12) roczników 1949 – 1952. Należy wskazać, iż Trybunał Konstytucyjny oprócz wyroku z dnia 6 marca 2019 r. sygn. akt P 20/16 dotyczącym oceny konstytucyjności art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS w odniesieniu do roczników 1953, wydał również Postanowienie z dnia 3 listopada 2015 r. sygn. akt P11/14, dotyczącym zastosowania art. 25 ust. 1b w stosunku do osób, które korzystały z wcześniejszej emerytury, nabyły prawo do emerytury powszechnej przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej z 2012 r., ale wniosek o jej przyznanie złożyły po 1 stycznia 2013 r. (roczniki 1949 - 1952).

Przygotowany przez Pana projekt ustawy został skierowany wyłącznie do kobiet z roczników 1953 podczas gdy w tożsamej sytuacji jak roczniki 1953 są również osoby urodzone po 1948 roku tj. roczniki 1949 – 1952, które tak samo korzystały z wcześniejszej emerytury w wieku niższym od podstawowego spełniając określone w ustawie warunki: określony wiek [55 lat dla kobiet], określony staż [okres składkowy i nieskładkowy], nie przystąpienie do OFE, rozwiązany stosunek pracy w ustawowym terminie do dnia 31 grudnia 2008 r.

Z uprawnienia przejścia na wcześniejszą emeryturę mogły skorzystać tylko w/w roczniki kobiet – urodzone do końca 1953 r. z uwagi na określenie przez ustawodawcę terminu końcowego 31 grudnia 2008 r. do którego należało spełnić powyższe przesłanki. Przepis nie objął mężczyzn, gdyż nie mogli osiągnąć wieku emerytalnego 60 lat w powyższym terminie.

Zgodnie ze wskazaniem pytającego Sądu do TK, który wydał wyrok z dnia 6 marca 2019 r. wszystkie kobiety urodzone nie wcześniej niż 1 stycznia 1949 r. i nie później niż 31 grudnia 1953 r. należą do tej samej grupy podmiotów podobnych i powinny być traktowane przez ustawodawcę w ten sam sposób. Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o FUS kobiety urodzone w tym okresie miały bowiem prawo do wcześniejszego przejścia na emeryturę.

Trybunał wskazał, iż w momencie przechodzenia na tzw. wcześniejsze emerytury obowiązywały inne reguły ustalania wysokości przyszłej emerytury powszechnej. Zmieniono je od 1 stycznia 2013 r. wówczas ustawodawca wprowadził mechanizm potrącania kwot pobranych już świadczeń emerytalnych. Wprowadzona regulacja art. 25 ust. 1b objęła z mocą wsteczną część osób z roczników 1949 – 1952, które nabyły uprawnienia do świadczeń do 31 grudnia 2012 r., a wniosek o realizację świadczenia złożyły po wejściu w życie ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. po 1 stycznia 2013 r..

Jak wskazał Trybunał w w/w wyroku skoro ustawodawca w ramach nowego zreformowanego systemu stworzył pewnej grupie osób możliwość przejścia na emeryturę na uprzednich korzystniejszych zasadach, to działając w zaufaniu do prawa, mogły one w sposób uprawniony oczekiwać, że ich uprawnienia będą realizowane w oparciu o te zasady. Podejmowanie decyzji o przejściu na wcześniejszą emeryturę nie może wiązać się z pozostawianiem w niepewności co do ukształtowania sytuacji prawnej tych osób w przyszłości jeżeli jest konsekwencją decyzji podjętych w oparciu o obowiązujący stan prawny.

Korzystniejsze uregulowanie zasad ustalania wysokości świadczeń emerytalnych dla tych kobiet w stosunku do osób z późniejszych roczników objętych reformą emerytalną nie może być zatem argumentem za pogorszeniem ich sytuacji prawnej w drodze wprowadzenia nowych przepisów zmieniających te zasady już po przejściu na wcześniejszą emeryturę i rozpoczęcie realizacji uprawnień.

Powyższe stanowisko Trybunału, skierowane do roczników 1953 z racji pytania prawnego dotyczącego dopuszczalności zastosowania mechanizmu potrąceń, o których mowa w kwestionowanym

art. 25 ust 1b ustawy o FUS do w/w osób, należy odnieść również **do osób z roczników 1949 – 1952**, które podobnie jak roczniki 1953 zostały objęte odrębnymi zasadami ustalania wysokości emerytury powszechnej. **Ustawodawca zmieniając unormowania w stosunku tej do grupy osób naraził je na niekorzystne skutki, których nie mogły przewidzieć i co do których jak roczniki 1949 – 1952 zmiany nie miały zastosowania, bowiem osoby te powszechny wiek emerytalny osiągnęły przed wejściem w życie zmiany ustawy emerytalnej.**

Jak wskazał Trybunał mechanizm ustalania podstawy emerytury powszechnej zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 25 ust 1b ustawy o Fus obowiązuje od 1 stycznia 2013 r.. Ma zatem zastosowanie tylko do pewnej grupy kobiet korzystających z wcześniejszej emerytury urodzonych w 1953 r.. Tylko te ubezpieczone przechodząc na wcześniejszą emeryturę osiągnęły powszechny wiek emerytalny już po wejściu w życie kwestionowanego art. 25 ust.1b ustawy o FUS. Ich sytuacja prawna w odniesieniu do sposobu obliczenia podstawy emerytury powszechnej została ukształtowana z zastosowaniem tego przepisu. Natomiast zasady ustalania wysokości świadczeń emerytalnych, wypłacanych kobietom urodzonym w latach 1949 – 1952, które przeszły na tych samych warunkach na emeryturę wcześniejszą, pozostały niezmienione.

Faktycznie art. 25 ust 1b zostały objęte:

Kobiety z rocznika 1953, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny po wejściu w życie ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. po 1 stycznia 2013 r., po tym terminie składając wnioski o wypłatę świadczenia objęte zostały wprowadzonym przez ustawodawcę wraz z podniesieniem wieku emerytalnego art. 25 ust. 1b dotyczącym niekorzystnych zmian przeliczenia świadczeń z potrąceniem pobranych wcześniej wypłat.

Osoby z roczników 1949 – 1952, mimo, iż powszechny wiek emerytalny osiągnęły przed wejściem w życie nowej ustawy wg obowiązujących wówczas starych zasad, składając wnioski po 1 stycznia 2013 r. podobnie jak roczniki 1953 również objęte zostały z mocą wsteczną niekorzystnym art. 25 ust.1b.

Wobec braku właściwej informacji tylko część osób z roczników 1949 – 1952, które złożyły wniosek o wypłatę emerytury w powszechnym wieku przed 1 stycznia 2013 r. skorzystała z przeliczenia świadczeń wg obowiązujących wówczas korzystnych zasad. Pozostałym osobom nie udało się uniknąć negatywnych skutków regulacji nie zdołały skorzystać z przysługującego im korzystniejszego przeliczenia swoich świadczeń. Wobec tych osób, które złożyły wnioski po 1 stycznia 2013 r. zastosowano przeliczenie emerytury z zastosowaniem art. 25 ust. 1b. Do chwili obecnej osoby te pobierają zaniżone tzw. wcześniejsze emerytury, obliczane jako „korzystniejsze”.

Należy wskazać, iż ustawodawca nie mając podstaw prawnych ograniczył termin składania wniosków w/w grupie osób do 31 grudnia 2012 r. odbierając po tej dacie prawa nabyte kobietom z roczników 1949 – 1952 do obliczenia emerytury wg zasad obowiązujących w dniu powstania prawa do świadczeń określonych w ustawie o FUS - art. 100.1.. Ustawodawca złamał tym samym art. 31 Konstytucji. Zgodnie z art.129.1 wniosek o realizację świadczeń można złożyć w dowolnym terminie, gdyż ustawodawca dał osobie uprawnionej prawo wolnej woli w wyborze daty złożenia wniosku.

Powyższe znajduje potwierdzenie w Postanowieniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 listopada 2015 r. sygn. akt P 11/14, który w uzasadnieniu postanowienia odwołał się do analizy orzecznictwa sądów powszechnych, w tym przede wszystkim Sądu Najwyższego, wskazując, iż **ustalenie prawa do świadczenia emerytalnego (rentowego) następuje na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.**

Jako miarodajne dla takiej linii orzeczniczej jest stanowisko – przywołanego przez Trybunał Konstytucyjny – Sądu Najwyższego sformułowane w wyroku z dnia 4 listopada 2014 r., (sygn. akt I UK 100/14). „Moment nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określa art. 100 ust. 1 (ustawy z FUS), ustanawiający generalną zasadę, zgodnie z którą prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Nabycie prawa do świadczenia następuje więc *ex lege* i co do zasady nie jest uzależnione ani od złożenia przez ubezpieczonego stosownego wniosku, ani też od ustalenia (potwierdzenia) tego prawa decyzją organu rentowego, która ma jedynie charakter deklaratoryjny.

Przewidziany w art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej wniosek o świadczenie stanowi jedynie żądanie realizacji świadczenia nabytego z mocy prawa i ma znaczenie dla powstania prawa do wypłaty świadczenia, co wynika z art. 129 ust. 1 (ustawy emerytalnej). Oznacza to, że zmiany w przepisach ograniczające dotychczasowe uprawnienia, czy też wprowadzające dodatkowe warunki nabycia prawa do renty (emerytury), nie mają wpływu na istnienie prawa nabytego (powstałego) przed tymi zmianami, niezależnie od tego, kiedy został złożony wniosek o świadczenie (jego realizację).

Z przywołanych przez Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 3 listopada 2015 r. wyroków Sądu Najwyższego jasno wynika, że stan prawny obowiązujący w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia prawa emerytalnego (data osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego), a nie termin złożenia wniosku do ZUS decyduje o sposobie obliczania wysokości świadczenia.

Tak więc przy obliczaniu wysokości świadczenia należy rozróżnić dwie daty:

1. Data osiągnięcia wieku emerytalnego oznacza datę nabycia prawa do świadczeń art. 100.1 „Prawo do świadczeń określonych w ustawie...” decyduje o zasadach obliczenia świadczenia,
2. Data złożenia wniosku o realizację wypłaty i wydanie decyzji przyznania e.p. z art. 129.1 stanowi datę w której ustalana jest aktualna wysokość świadczenia, czyli waloryzacja kapitału początkowego i składek na Ubezpieczenie Społeczne zewidencjonowanych na koncie do miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego nastąpi wypłata nowo ustalonego świadczenia zgodnie z tablicami życia obowiązującymi w dacie wniosku. Data złożenia wniosku jest dowolna i nie jest ograniczona żadnym terminem.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku pełnego składu z dnia 7 maja 2014 r. sygn. akt K 43/12 wypowiedział się na temat zasady w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, wskazując, iż w sferze praw emerytalno-rentowych **zasadą ochrony praw nabytych objęte są zarówno prawa podmiotowe nabyte *in concreto* w drodze skonkretyzowanych ostatecznych decyzji przyznających świadczenia, jak i prawa nabyte *in abstracto* zgodnie z ustawą przed zgłoszeniem wniosku o przyznanie świadczenia.**

Rozważając możliwe zmiany przepisów emerytalnych Trybunał zauważył, że zmiany nie mogą odnosić się do warunków uzyskania prawa do emerytury w okresie od spełnienia warunków nabycia tego prawa do wydania stosownej decyzji emerytalnej oraz na etapie realizowania prawa do emerytury (spełnienia świadczenia), ponieważ jest ono już (*in abstracto* lub *in concreto*) nabyte, choć mogą dotyczyć warunków waloryzacji należnych świadczeń czy sposobu ich wypłaty. **Konstytucyjnie jest niedopuszczalne odebranie słusznie nabytych praw emerytalnych.**

Trybunał Konstytucyjny na wniosek Prokuratora Generalnego pismo z dnia 19 maja 2015 r. umorzył postępowanie w sprawie zbadania zgodności art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS z art. 2 i art. 32 Konstytucji ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku, gdyż nie było prawnych wątpliwości wymagających rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny.

Zgodnie ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego w oparciu o przywołane orzecznictwo sądów apelacyjnych i Sądu Najwyższego **art. 25 ust. 1b ustawy FUS nie stosuje się do ubezpieczonego, który przed 1 stycznia 2013 r. nabył *ex lege* prawo do emerytury w wieku powszechnym na podstawie art. 24 ustawy.** Zgodnie z generalną zasadą wyrażoną w art. 100 ust. 1 ustawy FUS **prawo do świadczeń określonych w tej ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia prawa. Zmiana stanu prawnego która nastąpiła wskutek wejścia w życie ustawy nowelizującej z 2012 r., nie dotyczy zatem uprawnień emerytalnych powstałych wcześniej z mocy prawa. Data złożenia wniosku o której mowa w art. 129 ustawy FUS, wyznacza początek (miesiąc) wypłaty świadczenia emerytalnego, nie wpływa natomiast na określenie stanu prawnego właściwego dla ustalenia świadczenia emerytalnego.** W świetle powyższego Prokurator Generalny uznał, że pytający Sąd może przyjąć jako podstawę swojego orzeczenia opisany rezultat interpretacyjny mający oparcie w stanowisku sądów wyższej instancji, a także Sądu Najwyższego.

Biorąc powyższe pod uwagę artykuł 25 ust. 1b nie ma zastosowania dla roczników 1949 – 1952 bowiem przepis ten wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2013 r., czyli po dacie nabycia przez te osoby prawa do świadczeń emerytalnych.

Obecnie utrzymywane jest, iż kobiety z grupy 1949 - 1952 spóźniły ze złożeniem wniosku, choć były poinformowane i miały czas aby złożyć stosowne wnioski do końca 2012 r. Jednak była to jedynie możliwość teoretyczna, ponieważ **osoby te nie miały wiedzy o mających nastąpić zmianach od 1 stycznia 2013 r.**, wynikających z wprowadzonego art. 25 ust. 1b dotyczącego wyliczenia świadczeń z zastosowaniem potrącania kwot pobranych już świadczeń emerytalnych. Osoby te **nie otrzymały żadnych informacji z ZUS, które powinny być im przekazane w formie pisemnej o mających nastąpić zmianach, sprawa nie była nagłośniona przez media. Informację o zmianach przepisów emerytalnych ZUS opublikował dopiero 2 stycznia 2013 r., czyli już po wejściu w życie nowej ustawy.**

Osoby z roczników 1949 – 1952, które wiele lat temu podjęły decyzję o przejściu na emeryturę we wcześniejszym wieku w świetle obowiązujących wówczas przepisów, **nabyły zgodnie z art. 24.1 prawo do emerytury powszechnej przed wprowadzonymi zmianami, nie były objęte podniesieniem wieku emerytalnego** i nie spodziewały się jakichkolwiek zmian, gdyż miały zagwarantowane, że ich przyszłe świadczenia będą wyliczone bez odliczeń. **ZUS co roku przysyłał wcześniejszym emerytom prognozę wysokości przyszłej emerytury** liczoną na podstawie kwoty zwaloryzowanych składek, zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz średniego dalszego trwania życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę oraz na kolejnych 5 lat.

Należy wskazać, iż ustawa nowelizująca z 2012 r. nie zawierała jakichkolwiek przepisów przejściowych normujących sytuację osób, które w dniu jej wejścia w życie (1 stycznia 2013 r.) miały już zrealizowane prawo do tzw. wcześniejszej emerytury.

Skoro więc ustawodawca **nie dołożył starań, aby wszyscy emeryci zostali poinformowani o mających nastąpić zmianach po 1 stycznia 2013 r.** dotyczących wyliczenia świadczeń emerytalnych **oraz nie posłużył się techniką przepisów przejściowych** to zmiana wynikająca z wprowadzonego art. 25 ust. 1b ustawy o FUS miała dla tej grupy osób charakter niespodziewany przez co **naruszyła zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zasadę bezpieczeństwa prawnego jednostki (art. 2 Konstytucji).**

Zgodnie ze wskazaniem TK w wyroku z dnia 6 marca 2019 r. wszystkie osoby, które podjęły decyzję o przejściu na emeryturę w wieku niższym od podstawowego **były objęte zasadami ustalania wysokości emerytury powszechnej gwarantowanymi ustawą obowiązującą do 31 grudnia 2012 r. tj. bez odliczeń.** Kobiety pobierając świadczenia wypłacane w ramach tego uprawnienia **nie miały żadnej realnej wiedzy, że skonsumowanie świadczeń na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów może wpłynąć niekorzystnie na ich ukształtowanie w przyszłości.** W momencie rozpoczęcia realizacji uprawnień, świadczenia w ramach wcześniejszej emerytury i emerytury powszechnej **nie były ze sobą powiązane** w taki sposób, że realizacja pierwszego powodowała zmniejszenie podstawy emerytury powszechnej. **Ustawodawca zmieniając unormowania w stosunku do tych osób zmienił skutki prawne ich decyzji podejmowanych w innym stanie prawnym.**

Jak wskazuje Trybunał rozpoczęcie realizacji prawa do wcześniejszej emerytury, która bezpośrednio wpływa na wysokość emerytury powszechnej - w oparciu o zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa – stanowi podstawę uzasadnionego oczekiwania, że ustawodawca nie zmieni w sposób niekorzystny „reguł gry” w stosunku do osób korzystających ze swoich uprawnień na zasadach wskazanych w ustawie.

Biorąc powyższe pod uwagę projektowana ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS powinna objąć wszystkie pokrzywdzone osoby urodzone w latach 1949 – 1953 korzystające z wcześniejszej emerytury, które wniosek o przeliczenie emerytury złożyły po 1 stycznia 2013 r..

Należy wskazać, na obecne różnicowanie osób z roczników 1949 – 1952. Osoby, które złożyły wniosek dotyczący wypłaty świadczenia do 31 grudnia 2012 r. mają wyliczone świadczenia bez pomniejszania podstawy kapitału o sumę wcześniej wypłaconych świadczeń. Osoby które złożyły wniosek po 1 stycznia 2013 r. (w różnym czasie) objęte są niekorzystnym art. 25 ust. 1b i nadal pobierają wcześniejszą emeryturę, gdyż wyliczona na podstawie zasad obowiązujących od 1 stycznia 2013 r. (kapitał pomniejszony o wypłacone świadczenia za okres od przejścia na wcześniejszą emeryturę do momentu

złożenia wniosku) jest niższa od dotychczas pobieranej.

Również sytuacja osób z w/w roczników korzystających z tych samych urlopów wychowawczych jest zróżnicowana, co świadczy o nierównym ich traktowaniu. Osoby, którym ZUS nadal wypłaca wcześniejsze świadczenia nie są objęte ustawą z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, która weszła w życie 5 maja 2015 r. (tzw. ustawą Bańkowskiej) w zakresie dotyczącym przeliczania okresów urlopów wychowawczych, gdyż mimo zastosowania korzystniejszego wskaźnika 1,3 okresów opieki nad dzieckiem, świadczenie wyliczone przez ZUS na nowych zasadach w oparciu o art. 25 ust. 1b okazuje się być również mniej korzystne niż dotychczas wypłacana emerytura wcześniejsza.

Należy też wskazać, iż twierdzenie ustawodawcy po wyroku TK dnia 6 marca 2019 r., że przepis art. 25 ust. 1b stanowi błąd legislacyjny tylko w stosunku do kobiet z rocznika 1953, podczas gdy w stosunku do roczników 1949 – 1952 jest zgodny z Konstytucją tworzy swoisty paradoks prawny, gdyż wskazuje że:

- przepisu art. 25 ust. 1b **nie stosuje się w stosunku do kobiet urodzonych w 1953 r., które przed datą wejścia tego przepisu w życie nie nabyły jeszcze prawa do emerytury**, o której mowa w art. 24 ustawy i tym samym zostały objęte stosowaniem tego przepisu, natomiast **stosuje się go w stosunku do kobiet urodzonych w latach 1949 – 1952, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury**, o której mowa w arty. 24 **na starych zasadach bez odliczeń, ponieważ przepis art. 25 ust. 1b ich nie obejmuje**, co potwierdził Trybunał Konstytucyjny,

- **konstytucyjnej ochronie podlegają tylko ekspektatywy praw nabytych kobiet z rocznika 1953**, a prawa nabyte kobiet z rocznika 1949 – 1952 nie podlegają już żadnej ochronie i mogą zostać odebrane,

- **nadawania mocy wstecznej nowo wprowadzonym do ustawy przepisom pogarszającym sytuację prawną osoby uprawnionej dotyczy tylko kobiet z rocznika 1953**, podczas gdy nowo wprowadzony przepis z mocą wsteczną znosi prawa nabyte osób z roczników 1949 – 1952 i jest zgodny z Konstytucją.

Należy też podkreślić, że nie jest uprawniona wykładnia prawa na podstawie której SN w uchwale z 19 października 2017 r. sygn akt III UZP 6/17 jak i z 28 listopada 2019 r. sygn akt III UZP 5/19 orzekł, że nabyte prawo do „świadczeń określonych w ustawie”, art. 100.1 obejmuje tylko wiek i staż itp., natomiast prawo do emerytury w określonej wysokości powstaje w związku ze złożeniem przez osobę uprawnioną stosownego wniosku. Wg SN art. 25 ust. 1b stosuje się do wszystkich osób, które wniosek o ustalenie prawa do świadczeń w wieku powszechnym i ich wypłatę złożyły po 2012 r., niezależnie czy prawo do świadczeń na podstawie art. 24 .1 nabyły przed 1 stycznia 2013 r., czy po tj dacie. Tę zasadę stosuje również ZUS.

Jak wynika z przepisów emerytalnych art. 24.1., art. 100.1, art. 1.1 powyższa wykładnia SN jest błędna.

- zgodnie z art. 24.1 Dział II „Emerytura”, Rozdział I „Emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r.” Ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46 – 50 i 184,

- zgodnie z art. 100.1 Dział VIII „Zasady ustalania świadczeń”, Rozdział I „Powstanie i ustanie prawa do świadczeń”. Treść „Prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa ...” (czyli osiągnięcia wieku powszechnego co najmniej 60 lat i podlega konstytucyjnej ochronie aż do śmierci osoby uprawnionej art. 101.2),

- zgodnie z art. 1.1 u.e.r. „Ustawa określa” Dział I Przepisy ogólne - Konstytucyjnej ochronie podlegają nie tylko warunki nabywania prawa do świadczeń jak orzekł SN, ale również zasady ustalania wysokości świadczeń oraz zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty świadczeń.

W imieniu kobiet 1949 -1952 wnoszę o objęcie tej grupy ustawą „naprawczą” zgodnie z którą podobnie jak roczniki 1953 będą mogły skorzystać z przeliczenia świadczeń bez stosowania art. 25 ust. 1b. Uchylenia przez ZUS wadliwych decyzji o emeryturze powszechnej wydanych z naruszeniem prawa. Złożenia wniosku bez ograniczenia terminem.

z poważaniem
G.K.